

7/7605

MONLUDOR

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.15.O.APK.0.23.300 -1210
Konu : Yazılı Soru Önergesi

9347

Ankara

14 HAZİRAN 2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M Başkanlığı'nın 04.06.2002 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-15662 sayılı yazısı.

Diyarbakır Milletvekili Sayın Osman ASLAN'ın tarafıma tevcih ettiği 7/7605-15681 esas no'lu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99'ncu maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Zeki ÇAKAN
Bakan

EKLER :
EK 1- Önerge Cevabı
(6 sayfa)

DAĞITIM:
Gereği :
T.B.M.M. Bşk.
Bilgi :
Başbakanlık
Devlet Bakanlığı
(Sn. Hüsamettin ÖZKAN)

**DIYARBAKIR MİLLETVEKİLİ SAYIN OSMAN ASLAN'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/7605-15681 Esas No'lu)**

Soru 1:

Ülkemizde yasadışı elektrik kullanımının sürekli artmasında, yanlış kararların ve uygulamaların payı var mıdır? Örneğin, elektrik fiyatlarına her ay yapılan otomatik zamlar, 150 kWh'in üzerinde elektrik kullanılması halinde %50'lik fazladan zam uygulaması, hizmetin karşılığı olmadığı halde her faturadan "güç bedeli" adı altında 2 milyon liralık sabit bedel (haraç) alınması vb. uygulamalar, kaçak elektrik tüketimini körüklemekte midir?

Cevap 1:

Elektrik enerjisinin birim fiyatlarının belirlenmesinde öncelikle TEDAŞ Genel Müdürlüğü'nün yatırım harcamaları, mali gereksinimleri, alınan enerjinin bedeli, dış borç, ana para ve faiz geri ödemeleri, kur farkı, kanuni ihtiyatlar gibi çeşitli giderler göz önüne alınmaktadır. Ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik koşullar, aylık oluşan enflasyon artışları elektrik birim fiyatına temel teşkil eden girdi maliyetlerine yansımakta ve bu da otomatikman elektrik tarifi fiyatlarını etkilemektedir.

Aylık 150 kWh'i aşan tüketimlere %50 zamlı tarife uygulaması, 2000 yılında beklenenin üzerinde bir tüketim talep artışının ortaya çıkması ve ayrıca barajlardaki su seviyelerinin normal işletme seviyelerinin altına düşmüş olması nedeniyle, elektrik enerjisinde bir darboğazın yaşanmaması için enerji tasarrufu sağlamak amacıyla, 1980'li yıllarda da uygulandığı gibi Ağustos 2000 tarihinden itibaren TEDAŞ Genel Müdürlüğü Yönetim Kurulu Kararı ile meskenler için iki kademeli olarak uygulanmaya başlanmıştır. Bu uygulama ile mesken abonelerinin aylık 150 kWh'i aşan tüketimlerinin aşılma her bir kWh için % 50 zamlı tarife uygulanmakta olup, bu uygulamaya halen devam edilmektedir.

4611 sayılı 2001 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 43/g maddesi ve 4726 sayılı 2002 Mali Yılı Bütçe Kanununun 39/g maddesi hükümleri doğrultusunda TEDAŞ Genel Müdürlüğü'nce her fatura başına güç bedeli tahsil edilmektedir. TEDAŞ Genel Müdürlüğü

Yönetim Kurulu'nca 2002 yılında alınacak güç bedellerine ilişkin olarak, 2002 yılında da 2001 yılı için belirlenen bedellere göre güç bedeli alınmasına devam edilmesine karar verilmiş olup, 2002 yılında alınacak güç bedellerinde artış yapılmamıştır.

Soru 2:

TEDAŞ'ın kaçak kullanım konusunda basın organlarına abartılı rakamlar vermesi, Güneydoğu ve Diyarbakır ilimizde yaşayan dürüst tüketicileri rencide etmiştir. Bakım, işletme, tesis ve idari konulardaki başarısızlığını kamufle etmek için kaçak elektrik kullanımının arkasına sığınan TEDAŞ'ın toplumun büyük bir kesimini enerji hırsızı ilan etmeye hakkı var mıdır? Rencide edilen insanlardan özür dilenecek midir?

Cevap 2:

2001 yılı sonu kayıp-kaçak oranlarının bölgelere göre dağılımı şöyledir:

BÖLGESİ	SATIN ALINAN (Milyar kWh)	SATILAN (Milyar kWh)	KAYIP-KAÇAK (Milyar kWh)	KAYIP-KAÇAK PAYI (%)
MARMARA	27.1	21.7	5.4	29.13
GÜNEYDOĞU	10.5	5.4	5.1	27.45
DOĞU ANADOLU	5.7	3.6	2.1	11.09
İÇ ANADOLU	11.3	9.6	1.7	9.07
AKDENİZ	8.8	7.3	1.6	8.42
EGE	14.9	13.5	1.4	7.42
KARADENİZ	8.6	7.2	1.4	7.42
TOPLAM	86.8	68.2	18.6	100.0

Ülke ekonomisine yaklaşık 1.5 milyar dolar zarar veren ve enerji kullanım sürekliliğini tehdit eden kaçak tüketimin kullanımının engellenmesi yönünde yoğunlaştırılan mücadele ülke genelinde yapılmakta ve takip edilmektedir. Herhangi bir bölgenin özellikle öne çıkarılması söz konusu değildir.

Soru 3:

Diyarbakır'da son üç yılda 9 Müessese Müdürü değişmiştir. Her bir idareci ortalama 4 ay görevde kalarak tayin olmuştur. Atandıkları kurumu ve ilin enerji sorunlarını tespit edemeden görevden alınmışlardır. Yönetim/işletimdeki başarısızlığı örtbas etmek için kaçak kullanımların arkasına sığınıldığı düşüncesine katılıyor musunuz?

Cevap 3:

Başarısızlığı örtbas etmek için kaçak kullanımların arkasına sığınıldığı düşüncesine katılmak mümkün değildir. Ülke ekonomisine yaklaşık olarak yıllık 1.5 milyar \$ zarar veren kaçak kullanımın tüm bölgelerde engellenmesi için sürdürülen yoğun çabalar içinde, müesseselere atanan üst düzey yöneticilerin seçiminde mücadele ve sorumluluk duyguları önemli bir kriter anlayışı sayılarak atamalar yapılmaktadır.

Diyarbakır EDM'de son üç yılda; 9 değil, 7 Müessese Müdürü değişmiştir. Bunlardan 2'si Teftiş Raporuna istinaden, 1'i kendi talebi üzerine, 4'ünün ise Re'sen ataması yapılmıştır.

Soru 4:

Son günlerde basında yeralan haberlere göre ülkenin diğer bölgelerinde, özellikle sanayi ve ticaret sektörlerinde kaçak elektrik kullanımının daha yaygın olduğu yönündedir. Yurt genelinde sağlıklı denetimler yapılmakta mıdır? Elde edilmiş karşılaştırmalı sonuçlar var mıdır?

Cevap 4:

Bölgelere göre kayıp-kaçak ile ilgili bilgiler 2.sorunun cevabında belirtilmiş olup, bu oranlar değişmekle birlikte, her bölgede kaçak kullanım mevcuttur.

Ülke genelinde Ağustos 2001 tarihinden itibaren sıklaştırılan kaçak kullanımı engelleme mücadelesi 2002 yılında TEDAŞ Genel Müdürlüğü, tüm personeli bu

mücadeleye ayırmasıyla daha da yoğunlaştırılmış olup, 01.11.2002 tarihine kadar hafta sonu tatiller de dahil çalışılarak, toplam 22.8 milyon abonenin sayaçları kontrol edilip, mühürlenecektir.

2001 yılının ilk 7,5 ayında % 24.6 olan kayıp-kaçak oranı, alınan tedbirler neticesinde; yıl sonu itibariyle 3.2 puan düşürülerek 2001 yılı kayıp-kaçak oranı ortalaması % 21.4'e indirilmiş, 3.2 puan karşılığı 392 trilyon TL. ekonomiye kazandırılmıştır.

2001 yıl sonu itibariyle; 233.176 adet kaçak kullanım tespit edilmiş, 72.6 trilyon TL. tahakkuk yapılmış, buna karşılık 23.7 trilyon TL'si tahsilat yapılmıştır. 2002 yılı Mart ayı sonu itibariyle ise; 74.578 adet kaçak yakalanmış, 28.1 trilyon tahakkuk yapılmış, 10.7 trilyon TL'si tahsil edilmiştir.

TEDAŞ Genel Müdürlüğü'nün tüm çalışanları kayıp-kaçak kullanımının asgari seviyelere indirilmesi için büyük gayret sarfetmekte, bu çalışmaların takip ve değerlendirilmesi amacıyla bölgesel toplantılar yapılmaktadır.

Sorular 5,6:

- Bölge (Doğu-Güneydoğu) illerindeki kırsal kesimlerde ve il merkezlerine bağlı çok sayıda köyde, uzun yıllardan beridir –yönetim ve yatırımlardaki istikrarsızlığın bir sonucu olsa gerek –sayaç okuma çalışmaları ve yeni abone yapma işlemleri yapılmamaktadır. Kullanılmayan enerji miktarı da kaçak tüketim olarak adlandırılmaktadır. Son olarak Mayıs/2002 ayı içinde Diyarbakır'ın ilçelerine bağlı köy ve mezralara hane başına 5-6 aylık tüketim bedeli olarak 500-600 milyonluk tahmini faturalar kesilmiştir. Aydınlatma amaçlı lambadan başka hiçbir elektrikli ev aleti bulunmayan ve yoksulluk sınırının çok altında yaşayan vatandaşlarımıza, fabrika işletiyormuş gibi aylık ortalama 100 milyon elektrik faturası kesmek ve bunu kaçak kullanım saymak zulüm değil midir? Bu çağdışı zulme acilen müdahale etmeyi düşünüyor musunuz?

- TEDAŞ Müessese Müdürlükleri abone yapma, sayaç okuma ve sayaç mühürleme gibi öncelikli yükümlülüklerini ne zaman yerine getirebilecektir?

Cevaplar 5,6:

Tüm illerde abone bilgi kütükleri taranarak eksikler giderilmekte ve bütün abonelerin okunması hedeflenmektedir. Sayaçların kontrolü, endekslerin tespiti çalışmaları sürdürülmektedir.

3194 sayılı İmar Kanunu'na 19 Ocak 2002 tarihinde eklenen geçici 10 madde ile mesken oturma ruhsatı olmayanların 6 ay içerisinde başvurmaları halinde abone olabilecekleri getirilmiş olup, bu kapsamda olan vatandaşlarımızın abone yapılması işlemleri devam etmektedir.

Abone sayaçlarının okunması işlemleri orta gerilim müşterilerinin tamamında TEDAŞ Genel Müdürlüğü personeli tarafından, diğer abonelerin ise personel yetersizliği durumunda 3. şahıslardan hizmet alımı yoluyla gerçekleştirilmektedir. Türkiye genelinde eksik olan sayaç klemens kapağı ve mühürlerinin tamamlanması yönünde 3. şahıslardan hizmet alımı hususunda, gerekli çalışmalar yapılmaktadır.

Soru 7:

TEDAŞ Müessese Müdürlüklerinin sorumluluklarını yerine getirmesi için kararlı ve kalıcı bir idari yapılanmaya ne zaman geçilecektir?

Cevap 7:

Elektrik enerjisinin dağıtımı ve satışı ile görevlendirilmiş bulunan TEDAŞ Genel Müdürlüğü'nün üstlendiği görevlerin daha sağlıklı ve verimli bir şekilde yürütülmesi, bağlı Müessese Müdürlükleri ile daha entegre bir çalışma içerisinde bulunulması, kayıp-kaçak önleme faaliyetlerine hız kazandırılması, tahakkuk ve tahsilatın gerçekleşme oranlarının olması gereken en üst seviyelere çekilmesi hususları, TEDAŞ Genel Müdürlüğü Yönetim Kurulu'nun 15.04.2002 tarih, 25279 sayılı kararı ile uygun görülmüştür.

Diğer taraftan TEDAŞ Genel Müdürlüğü yapacağı norm kadro çalışmaları ile Merkez teşkilatındaki yapılanmaya paralel olarak Müessese Teşkilatlarını daha etkin, çağdaş, dinamik, verimli ve tasarruflu yapıya kavuşturmak amacıyla; Müesseselerin teşkilat (Merkez) yapıları yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca, 1997 yılında yapılan Genel Nüfus Sayımı sonuçlarına göre nüfusu 10.000'in altında olan İşletme Başmühendisliklerinin iptal edilerek İlçe İşletme Şefliği düzeyinde yeniden teşkilatlandırılmaları, TEDAŞ Genel Müdürlüğü Yönetim Kurulu'nun 15.04.2002 tarih 25279 sayılı kararı ile uygun görülmüştür.

Bakanlar Kurulu'nun 2000/1658 sayılı kararı gereği norm kadro çalışmaları başlatılmıştır. Bu çalışma sonuçlandığında TEDAŞ Genel Müdürlüğü'nün görevlerini etkin ve verimli bir şekilde yerine getirebilmesi için ihtiyaç duyduğu optimal kadrolar tespit edilip, nitelik ve sayısal olarak ihtiyaç kadar personel istihdam edilecektir.

Soru 8:

Enerji Bedeli fiyat politikasının mercek altına alınarak toplumun bütün kesimlerinin enerji kullanma haklarını ekonomik güçleri ile orantılı bir biçimde kullanması sağlanacak mıdır? Bu bağlamda, Diyarbakır köy ve mezralarında Mayıs/2002'de kesilen fahiş faturaların bir defaya mahsus affı veya iptali mümkün olabilecek midir?

Cevap 8:

TEDAŞ Genel Müdürlüğü'nün elektrik enerjisi satış fiyatları, Elektrik Tarifeleri Yönetmeliği doğrultusunda, Yönetmelikte belirtilen abone grupları itibariyle her abone grubu için ayrı ayrı belirlenmektedir. Ayrıca, tahakkuk eden faturaların affı veya iptali şeklinde bir uygulama yapılması mümkün olamamaktadır.